

2013

ТЕКУЩО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ НА БЪЛГАРИЯ

ИЗБРАНИ ТЕМИ, АПРИЛ 2013 г.

- ▶ Обзор на макроикономическото състояние и политики
- ▶ Текущо икономическо развитие
- ▶ Основни икономически индикатори
- ▶ Обзор на държавния дълг

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на финансите

— ОБЗОР НА МАКРОИКОНОМИЧЕСКОТО СЪСТОЯНИЕ И ПОЛИТИКИ

- Според експресните оценки **икономическият растеж** в страната през първото тримесечие на 2013 г. се забави до 0.4%. Високото ниво на безработица и несигурността относно бъдещата динамика на доходите на домакинствата доведоха до спад в крайното потребление от 1.6%. Той беше компенсиран от силния ръст на износа, достигнал 8.9%. Растежът на инвестициите в основен капитал също се ускори до 4.8%.
- След положителното развитие през януари, **краткосрочната бизнес статистика** показва слабо представяне през февруари, след което премина на отрицателна територия през март. Промисленото производство и оборотът се свиха спрямо година по-рано, индексът на строителната продукция и индикаторът за бизнес климата в страната също се понижиха. Единствено спадът при продажбите на дребно се забави през тези два месеца, а **доверието на потребителите** се подобри с 2.3 пр.п. през април спрямо януарското си равнище.
- **Равнището на безработица** постепенно се понижи до 11.6% към края на април, но остана с 0.2 пр.п. по-високо спрямо нивото си преди година, а увеличението на **доходите от труд** на годишна база се забави през първото тримесечие на 2013 г. както в номинално, така и в реално изражение.
- Годишната **инфлация според ХИПЦ** продължи да се забавя до 1.6% през март, а продължаващият процес на дезинфлация до голяма степен бе повлиян от спада в регулираните цени на електроенергията, както и от по-ниските цени на горивата.
- Отрицателното салдо по **текущата сметка** се увеличи през февруари, като търговският дефицит отчете нарастване през месеца. Годишният ръст на вноса и износа към трети страни се забави значително, докато ръстът на износа към страните от ЕС леко се ускори. Финансова сметка бе отрицателна в размер на 1.5 млрд. евро за първите два месеца на годината.
- Според месечните данни на касова основа, **консолидираният бюджетен дефицит** възлезе на 1% от БВП (795.6 млн. лв.) в края на март, като отчете слабо нарастване от 0.1 пр.п. в сравнение със съответния месец на предходната година. Оптимизацията на разходите продължи и през първото тримесечие на годината, но средствата по програмите на ЕС отчетоха спад от 11.5%, като по този начин общите приходи и помощи нараснаха с по-нисък темп от този на общите разходи. ▼

Текущото издание на Месечния обзор на българската икономика е изготвен със статистически данни публикувани до 10 май 2013 г. Информация от бюлетина може да се ползва без специално разрешение, но с изрично позоваване на източника. Публикуваните оценки и коментари не следва да се считат за препоръка за вземане на определени инвестиционни решения. Настоящият обзор, както и предишните издания, може да намерите на [интернет страницата на МФ](#). За препоръки и коментари, моля свържете се с дирекция Икономическа и финансова политика на адрес: София 1000, ул. "Г. С. Раковски" 102, както и на имейл: secretary.evp@minfin.bg.

— ТЕКУЩО ИКОНОМИЧЕСКО РАЗВИТИЕ

След силното представяне през януари, растежът на **оборота на промишлените предприятия** се забави до 0.7% на годишна база през февруари и отчете понижение от 4.6% през март. Наблюдаваната неблагоприятна динамика се дължеше както на продажбите на външния пазар, така и на оборота на вътрешния пазар. Растежът при *продажбите на външния пазар* се забави до 10.6% през февруари, а през март бе отчетен спад от 3.5%. Разгледани по групи според предназначението на продукцията, потребителските недълготрайни продукти имаха отрицателен принос към растежа и през двата месеца. В същото време, спадът на оборота през март се дължеше до голяма степен на понижението при енергийните продукти.

Оборот в промишлеността

(% , на годишна база)

Източник: НСИ

Оборотът на вътрешния пазар спадна с 5% на годишна база през февруари, като понижението му се задържа почти без промяна на 5.1% през март. Основен принос за отчетеното понижение имаха енергийните продукти и най-вече производство и разпределение на електрическа и топлинна енергия, заемащо най-голям дял при продажбите на вътрешния пазар. Производство на хранителни продукти, който имаше основен принос за отчетения растеж през януари, също се представи сравнително слабо.

През март **промишленото производство** премина на отрицателна територия за първи път от октомври 2012 г., като отчете понижение от 4.8% спрямо съответния месец на предходната година. Високата несигурност свързана с развитието на европейската икономика, от една страна, и ниското вътрешно потребление, от друга, доведоха до слаба промишлена активност в страната и всички групи стоки според предназначението на продукцията регистрираха понижение.

Спадът при търговията на дребно се забави до 4.9% на годишна база през февруари и продължи да се забавя до 1.5% през март. Продажбите на автомобилни горива и смазочни материали започнаха да се възстановяват първи, а през март търговията на дребно в неспециализирани магазини и търговията с текстил, облекло, обувки и кожени изделия също отчетоха повишение.

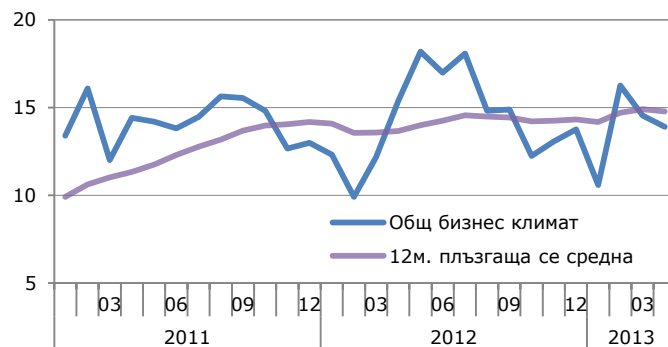
От началото на годината **индексът на строителната продукция** се характеризираше с разнопосочна динамика, като нарасна със 7% на годишна база през февруари, след което през март отново се сви със 7.2% спрямо същия месец на

предходната година. Както сградното, така и гражданското строителство допринесоха за отчетеното понижение след спад съответно от 3.7% и 11.9%.

През април общият индикатор за **бизнес климата** се понижи с 0.6 пр.п. спрямо март, като принос за това имаха резервираните нагласи в промишлеността след отчетения спад в поръчките и недостиг на търсене от страната. В секторите услуги и търговия на дребно настоящата бизнес ситуация бе оценена като по-неблагоприятна спрямо месец по-рано, но очакванията в тези сектори са оптимистични. Анкетираниите в строителството също очакват подобрене в състоянието на предприятията през следващите месеци. В този сектор се забелязва съживяване с ръст на поръчките и намаление в броя на предприемачите, отбелязали като основен проблем пред дейността си финансови затруднения.

Бизнес климат

(баланс на мненията)

Източник: НСИ

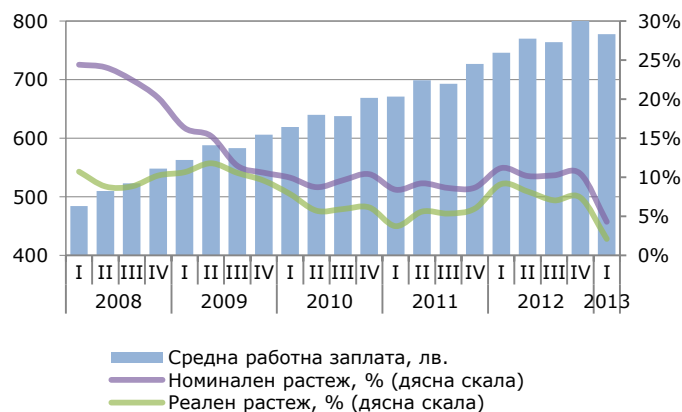
Доверието на потребителите се повиши с 2.3 пр.п. през април спрямо януарското си равнище. Потребителите отчетоха влошаване на икономическата ситуация в страната през последните дванадесет месеца, но очакванията им за следващите дванадесет месеца са за известно подобрене в сравнение с предходната анкета. По-оптимистични бяха и оценките им по отношение на финансовото състояние на домакинствата. Според анкетираниите, покачването на потребителските цени през последните дванадесет месеца се е забавило, като същевременно и инфлационните им очаквания са по-слабо изразени. По отношение на безработицата в страната преобладаващите настроения бяха по-скоро за запазване на настоящото ѝ ниво.

Нивото на безработица постепенно се понижи през последните два месеца до 11.6% към края на април, но остана с 0.2 пр.п. по-високо на годишна база. Намалението в броя на безработните бе свързано в основна степен с увеличаване изходящ поток безработни. По-високият брой на лицата, започнали работа през март (20.9 хил. души) и април (32.5 хил. души) бе подпомогнат от постепенното възстановяване в сезонните дейности, което се отрази в повишено търсене на труд на първичния трудов пазар в дейностите селско стопанство, хотели и ресторанти, преработваща промишленост, търговия, транспорт и др. В допълнение, броят на лицата, намерили работа през април се увеличи в резултат на включените допълнително 3 хил. нови безработни, с бюджетния ресурс отпуснат в рамките на социалния пакет от спешни мерки на служебното правителство.

През първото тримесечие на 2013 г. **доходите от труд** се характеризираха със значително по-нисък темп на растеж, както в номинално, така и в реално изражение спрямо анало-

гичния период на предходната година. Това от своя страна доведе и до номинален спад на показателя от 3.1% спрямо четвъртото тримесечие на 2012 г. През разглеждания период средната работна заплата се повиши номинално с 4.3% на годишна база и възлезе на 778 лв., а в реално изражение растежът на показателя, дефлиран с ХИПЦ, възлезе на 2.1%. Забавянето в годишната динамика на показателя се обуславяше от частния сектор на икономиката, където номиналният растеж на показателя бе 3.9%. В общественения сектор доходите нараснаха с 5.8% и отчетоха ускорение спрямо 2012 г.

Динамика на средната работна заплата

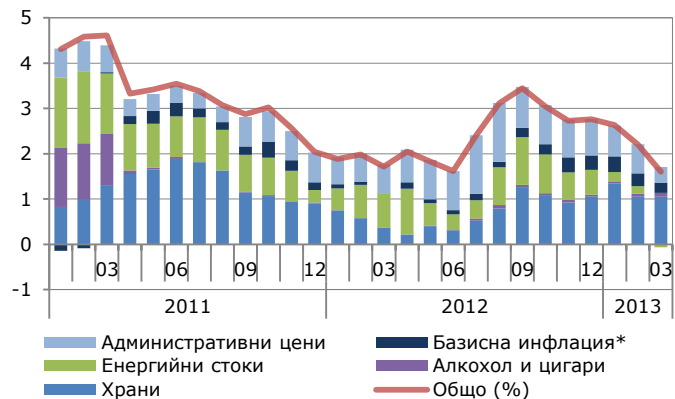
Източник: НСИ

Динамиката на средната работна заплата по икономически дейности свидетелства за забавяне в почти всички от тях. Върху по-ниския растеж на доходите през настоящата година оказва влияние и наличието на базов ефект, в резултат от съществените ревизии на данните за наетите лица и заплатите през 2011 г., което доведе до повишаване на базата за 2012 г. За цялата 2012 средната работна заплата се е пови-

шила с 13.3% и 10.7%, съответно в номинално и реално изражение. В общественения сектор изменението на показателя възлезе на 4.6% и 2.2%, а в частния - съответно на 16.6% и 13.9%.

ХИПЦ и приноси по основни компоненти

(пр.п., на годишна база)

* Услуги и неенергийни нехранителни стоки

Източник: НСИ, МФ

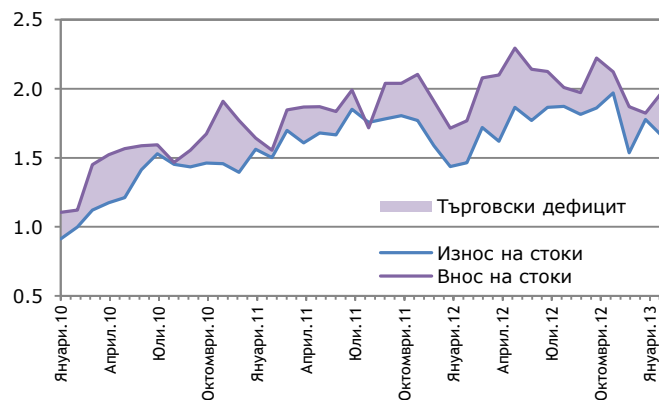
Инфлацията според ХИПЦ продължи да се забавя до 1.6% на годишна база към март, след като потребителските цени се понижиха средно с 0.4% спрямо предходния месец. Както регулираните, така и пазарните цени спаднаха спрямо февруари, но административната корекция при цените на електроенергията с 6.1% имаше най-голям принос (-0.27 пр.п.) за понижението на общия индекс. *Автомобилните горива* също отчетоха поевтиняване, с което извадиха още 0.1 пр.п. от общия индекс, а това почти изцяло бе резултат от спада със 7.2% в цените на газ пропан-бутан (LPG). Цените на *пазарните услуги* също се понижиха през месеца, след като цените за настаняване в курортните комплекси и пакетните почивки в

страната регистрираха спад в края на активния зимен туристически сезон, съответно с 6.2% и 6.8%. Цените на *потребителските стоки* за дълготрайна употреба продължиха да отчетат отрицателни темпове на растеж, като спаднаха с 0.4% през месеца. Единствено *цените на храните* се повишиха средно с 0.3% спрямо предходния месец под влияние на високите цени на пресните зеленчуци.

Продължаващият процес на дезинфлация по месеци на годишна база до голяма степен се дължи както на по-ниските цени на автомобилните горива, така и на по-слабия принос на административните цени, който се сви почти наполовина след спада на цените на електроенергията.

Динамика на външната търговия

(млрд. евро)

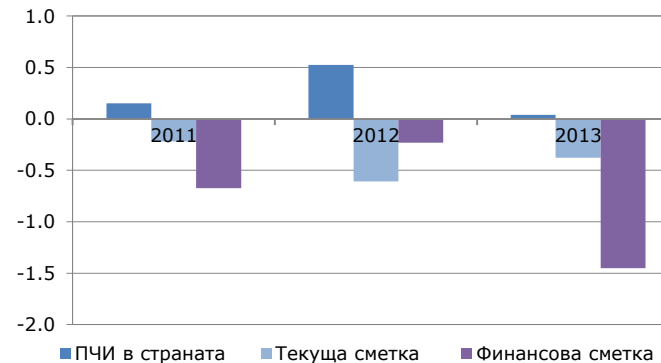
Източник: БНБ

През февруари **текущата сметка** отчете дефицит от 356.7 млн. евро, като изменението спрямо същия месец на предходната година бе незначително. *Дефицитът по търговското салдо* се повиши до 321.3 млн. евро, при 303.7 млн. евро го-

дина по-рано. Въпреки че ръстът на износа се забави до 13.3% на годишна база, той остана по-висок от този на вноса, който се удвои до 12.8%. Нарастването на годишна база на вноса и износа към трети страни отбеляза значително забавяне, а на износа към ЕС - слабо ускорение. След отчетения спад през предходните два месеца, през февруари вносът от ЕС отбеляза ръст от 16.5% на годишна база.

ПЧИ, текуща и финансова сметка

(януари–февруари, млрд. евро)

Източник: БНБ

Излишъкът по *статията услуги* нарасна с 29.9% на годишна база и достигна 44.9 млн. евро основно в резултат от по-доброто представяне на компютърни и други бизнес услуги. *Нетните текущи трансфери* бяха отрицателни в размер на 57 млн. евро, при положителен баланс от 44.6 млн. евро година по-рано. Влошаването на сметката бе основно вследствие от една страна на намаление на трансферите към публичния сектор, а от друга в резултат от по-високите изходящи частни трансфери. Дефицитът по *статията доход* се сви значително до 23.3 млн. евро, като за сравнение година по-рано той възлезе на 128.4 млн. евро. Основна причина за това бе по-

слабото изплащане към нерезиденти на лихви по вътрешно-фирменото кредитиране (27.3 млн. евро при 122.6 млн. евро за същия месец на предходната година).

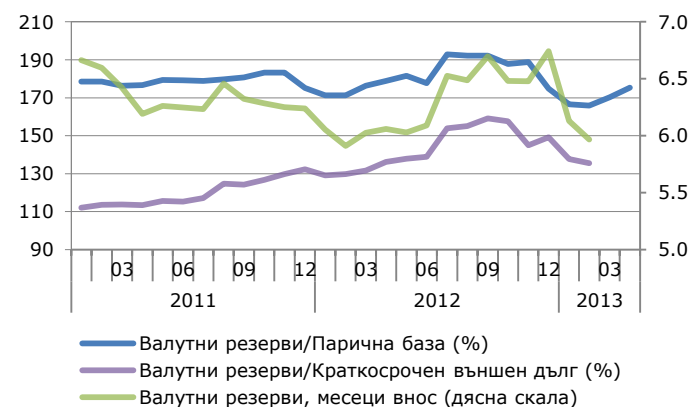
Салдото по **финансовата сметка** беше отрицателно в размер на 287.2 млн. евро, отразявайки в основна степен покачване в активите на резиденти в чуждестранни портфейлни инвестиции. За първите два месеца на годината натрупаният дефицит по сметката бе 1.5 млрд. евро или 3.6% от БВП.

Брутният външен дълг възлезе на 37.1 млрд. евро (90.7% от БВП) към края на февруари. Задлъжнялостта продължи да намалява на месечна база, но остана над равнището си през съответния месец на предходната година. Това бе резултат от нарастването на задлъжнялостта на сектор Държавно управление в резултат от операциите по рефинансиране на дълга от юли 2012 г., както и от повишението на дълга на банковия сектор вследствие на еднократни действия от страна на отделна институция през ноември миналата година. В същото време външната задлъжнялост на частния нефинансов сектор и вътрешнофирменото кредитиране се понижиха с почти 1% на годишна база.

Международните валутни резерви достигнаха 14.9 млрд. евро в края на април, като нараснаха с 9.9% спрямо година по-рано. Сезонно високите данъчни постъпления към бюджета доведоха до увеличение с 30.3% на депозита на правителството в БНБ спрямо края на март и бяха основната причина за месечния растеж с 2.5% на резервите. Банкнотите в обръщение бяха другия компонент с по-забележим принос, след като нараснаха с 4.6% спрямо предходния месец. В противоположната посока повлия спадът в цената на златото, което доведе до понижение спрямо края на март на депозита на Управление Банково с 6.9%. Същевременно, резервите на

търговските банки се свиха с 6% спрямо предходния месец. Покритието на паричната база бе 175.3%, като отчете подобрене в сравнение с нивото си от 170.3% в края на март. В края на февруари размерът на валутните резерви бе достатъчен да покрие 6 месеца внос на стоки и услуги на годишна база или 135.5% от краткосрочния външен дълг.

Ключови отношения за валутния борд

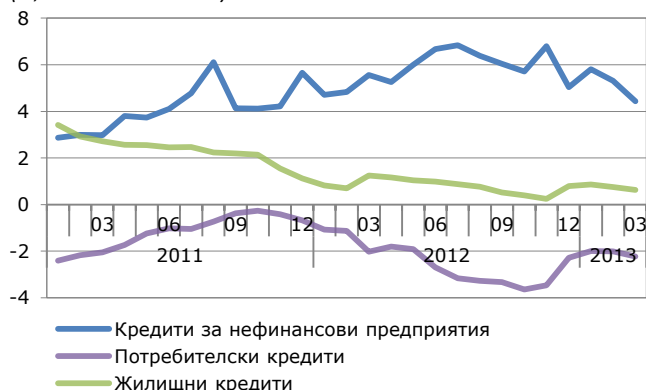
Източник: БНБ, МФ

Паричното предлагане отново ускори темпа си на растеж, който в края на март достигна 8.9% при 7.9% месец по-рано. Основният принос за нарастването на МЗ бе ръстът с 49.7% спрямо година по-рано на депозитите, договорени за ползване след предизвестие, както и на овърнайт депозитите, чиито годишен ръст бе 12.7%. От своя страна, депозитите с договорен матуритет, които традиционно са главния фактор за нарастването на широките пари, забавиха значително растежа си до едва 0.7% на годишна база. Причината за подобно реструктуриране на растежа на паричното предлагане може да се търси в опита на спестителите да пренасочат средствата

си към необлагаеми банкови продукти. Широките пари отбелязаха увеличение от 1.1% спрямо предходния месец, водени от 5.3% месечно нарастване на депозитите, договорени за ползване след предизвестие и от 2.6% повишение на овърнайт депозитите за същия период. Общият размер на депозитите продължи да нараства стабилно, а годишният му растеж достигна 9.3% при 8.1% в края на предходния месец. Само през март депозитите се увеличиха с 1.3% или 725.5 млн. лв.

Кредит към частния сектор

(%, на годишна база)

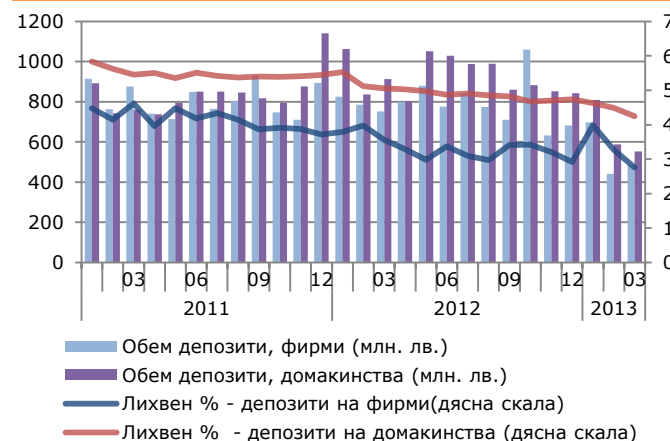

Източник: БНБ, МФ

Кредитът за частния сектор забави растежа си до 2.3% на годишна база в края на март, което в най-голяма степен се дължеше на понижението с 1.1% на лошите и реструктурирани кредити. Кредитите за нефинансови предприятия се забавиха до 4.4% спрямо година по-рано при 5.3% в края на февруари. В същото време потребителските кредити се свиха малко по-бързо на годишна база в сравнение с понижението им през предходния месец (с 2.2% при 2% през февруари), а

жилищните кредити нараснаха с 0.6% спрямо същия месец на 2012 г. при растеж от 0.8% месец по-рано. Понижението на лошите и реструктурирани кредити не доведе до по-значително понижение и на дела им в общите кредити за нефинансови предприятия и домакинства, които в края на март се сви едва с 10 б.т. до 17.9%.

Лихвени проценти и обеми на срочни депозити в лева до 1 г.

Източник: БНБ, МФ

Среднопотеглените лихвени проценти по потребителските и жилищните кредити запазиха посоката си на изменение от предходния месец и се понижиха съответно с 27 и 4 б.т. В сравнение със същия месец на предходната година, месечният обем на потребителските кредити бе по-нисък с 0.4%, а обемът на новоотпуснатите жилищни кредити бе по-висок с 14.2%. Среднопотеглената цена на кредитите за фирми се повиши с 1.6 пр.п., след разнопосочно движение през последните няколко месеца. Банковото финансиране за нефинансовите предприятия бе с 44.9% по-високо спрямо

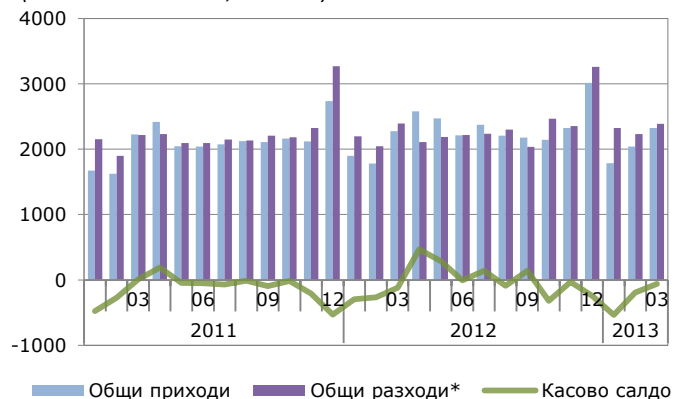

отпуснатите им средства година по-рано. Среднопретеглените лихвени проценти по депозити се понижиха и при трите основно използвани за деноминация валути – с 40 б.т. за левите депозити и с 12 и 92 б.т. съответно за депозитите в евро и щатски долари. Размерът на новопривлечените през март депозити достигна 2.6 млрд. лв., което бе с 24% по-малко спрямо обема на новите депозити, привлечени през същия месец на 2012 г.

В края на месец март бе отчетен **дефицит по консолидираната фискална програма** в размер на 795.6 млн. лв. (1% от БВП). В сравнение със същия период на миналата година, бюджетното салдо се влоши със 108.5 млн. лв. (0.1% от БВП).

Консолидиран бюджет

(месечна стойност, млн. лв.)

* Вкл. вноската в бюджета на ЕС.

Източник: МФ

Постъпилите **приходи и помощи** за първото тримесечие на годината се равняваха на 20.1% от годишния разчет. Спрямо същия период на 2012 г. общите постъпления нараснаха с

3.3% в номинално изражение. Данъчните приходи достигнаха 21.9% от годишния план. Основен положителен принос за динамиката на приходите имаха постъпленията от косвени данъци, които се повишиха със 7.6% спрямо март 2012 г. Приходите от ДДС и мита и митнически такси също нараснаха, съответно с 15.1% и 14.6% спрямо същия период на 2012 г., докато тези от акциз се свиха с 5.6%. При неданъчните приходи също бе отчетен ръст на годишна база, съответно с 6.6%, докато помощите, които почти изцяло представляват средства, получени по програмите на ЕС, бяха пониски с 11.5% в сравнение с равнището им през предходната година.

Разходите по КФП, включително вноската на България в общия бюджет на ЕС, достигнаха 6 950.2 млн. лв. при растеж от 4.6% на годишна база. Оптимизирането на държавните финанси продължи и през първото тримесечие на годината, което се потвърждава от спада спрямо съответния период на предходната година на субсидиите и капиталовите разходи, съответно с 15.7% и 6%. За сметка на това, увеличение бе отчетено при всички останали разходни пера, като най-голям принос за общото покачване на плащанията имаха социалните разходи (включително стипендии), които се повишиха с 4% в сравнение с март 2012 г.

Фискалният резерв към 31 март възлезе на 4.2 млрд. лв. (5.3% от БВП).

Държавният дълг, включително държавногарантирания, към края на март бе 18% от БВП. Външният държавен дълг бе в размер на 9.3% от БВП, вътрешният – 7.6% от БВП, а държавногарантираният – 1.2% от БВП. ▼

— ОСНОВНИ ИКОНОМИЧЕСКИ ИНДИКАТОРИ

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2009	2010	2011	2012	I'12	II'12	III'12	IV'12	10'12	11'12	12'12	01'13	02'13	03'13
— БРУТЕН ВЪТРЕШЕН ПРОДУКТ															
БВП ¹	%, на год. база	-5.5	0.4	1.8	0.8	0.8	0.7	0.6	0.5						
Потребление	%, на год. база	-7.3	0.5	1.5	1.8	2.1	2.5	1.9	1.0						
Брутообразуване в основен капитал	%, на год. база	-17.6	-18.3	-6.5	0.8	2.2	0.7	-1.5	1.5						
Износ	%, на год. база	-11.2	14.7	12.3	-0.4	-0.1	3.3	0.0	-2.1						
Внос	%, на год. база	-21.0	2.4	8.8	3.7	3.4	9.8	2.6	-0.5						
Селско стопанство	%, на год. база	-9.5	-6.2	-1.1	3.5	9.5	5.9	2.7	2.3						
Индустрия	%, на год. база	-5.7	-6.3	5.8	0.8	1.1	1.9	1.2	0.3						
Услуги	%, на год. база	-1.3	4.4	0.7	-0.2	-0.5	0.4	-0.3	0.6						
Корективи	%, на год. база	-16.5	-0.5	0.2	3.8	7.4	3.7	1.3	0.9						
— КРАТКОСРОЧНА БИЗНЕС СТАТИСТИКА															
Промислено производство	%, на год. база	-18.3	2.0	5.8	-0.4	-2.2	-0.3	0.4	0.6	-0.6	0.0	2.5	8.3	1.4	-4.8
Оборот в промишлеността	%, на год. база	-20.2	14.1	17.2	2.3	1.2	3.2	2.6	2.1	1.4	1.8	3.2	10.9	0.7	-4.6
Оборот в търговията на дребно	%, на год. база	-7.7	-8.4	0.6	-2.3	-3.1	-0.7	-0.4	-5.1	-4.5	-4.9	-5.9	-5.3	-4.9	-1.5
Строителна продукция	%, на год. база	-14.5	-14.9	-12.8	-0.8	-1.8	0.1	0.4	-1.9	8.8	1.0	-16.9	-2.2	7.0	-7.2
Общ бизнес климат	баланс	10.2	9.6	14.2	14.3	11.5	16.9	15.9	13.0	12.2	13.1	13.8	10.6	16.3	14.5
Промисленост	баланс	12.3	13.4	22.4	21.3	21.3	22.8	21.7	19.4	17.2	20.7	20.3	18.4	22.0	20.8
Търговия на дребно	баланс	13.5	10.1	17.3	16.4	10.5	18.1	17.8	19.3	17.9	16.7	23.1	10.9	22.6	17.3
Строителство	баланс	8.5	5.1	2.8	0.3	-4.1	4.2	3.0	-1.8	0.5	-4.8	-1.2	-1.2	2.9	2.2
Услуги	баланс	5.1	5.6	5.9	12.2	8.2	16.4	15.4	8.8	8.4	12.0	6.1	6.4	11.7	11.5
— ПАЗАР НА ТРУДА															
Коефициент на икономическа активност (15+)	%	53.0	52.0	52.5	53.1	51.8	52.7	54.2	53.6						
Коефициент на заетост (15+)	%	49.4	46.7	46.6	46.6	45.1	46.2	47.9	47.0						
Заетост (НРС)	%, на год. база	-2.6	-4.7	-3.4	-4.3	-3.8	-4.8	-3.9	-4.9						
Безработица (НРС)	%	6.8	10.2	11.3	12.3	12.9	12.3	11.5	12.4						
Безработица (АЗ)	%	7.6	9.5	10.1	11.1	11.4	11.1	10.7	11.3	11.0	11.3	11.4	11.9	12.0	11.8
Номинална работна заплата	%, на год. база	11.8	6.4	5.8	13.3	11.2	10.2	10.2	10.5	11.9	9.4	10.1	5.0	4.4	3.6

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2009	2010	2011	2012	I'12	II'12	III'12	IV'12	10'12	11'12	12'12	01'13	02'13	03'13
Реална работна заплата ²	%, на год. база	9.1	3.3	2.4	10.7	9.1	8.2	7.0	7.4	8.6	6.5	7.1	2.3	2.1	2.0
Производителност на труда (БВП на зает)	%, на год. база	-3.0	5.3	6.2	5.4	4.9	6.2	4.9	5.5						
Реални разходи на единица труд (БВП)	%, на год. база	8.1	2.7	-3.7	-2.0	2.8	-2.3	-1.4	-5.8						
— ИНФЛАЦИЯ															
Национален индекс на потребителските цени	%, на год. база	2.8	2.4	4.2	3.0	2.0	1.6	4.0	4.2	4.4	3.9	4.2	4.4	3.6	2.7
Хармонизиран индекс на потребителски цени	%, на год. база	2.5	3.0	3.4	2.4	1.9	1.8	3.0	2.8	3.0	2.7	2.8	2.6	2.2	1.6
Цени на производител на вътрешния пазар	%, на год. база	-4.2	7.1	8.6	5.4	5.0	4.3	6.2	6.1	6.9	6.5	5.0	2.5	2.5	0.5
— КОНСОЛИДИРАН БЮДЖЕТ (С НАТРУПВАНЕ)															
Приходи и помощи	млн. лв.	25 041	23 933	25 378	27 470	5 956	13 224	19 986	27 470	22 127	24 454	27 470	1 788	3 827	6 155
Общо разходи	млн. лв.	25 667	26 755	26 867	27 828	6 647	13 162	19 733	27 828	22 202	24 559	27 820	2 324	4 559	6 950
Вноса в бюджета на ЕС	млн. лв.	746	670	779	809	307	467	629	809	683	724	809	90	258	328
Касов дефицит (-) / излишък (+)	млн. лв.	-626	-2 823	-1 488	-358	-691	62	253	-358	-74	-105	-350	-536	-732	-796
	% от БВП	-0.9	-4.0	-2.0	-0.5	-0.9	0.1	0.3	-0.5	-0.1	-0.1	-0.5	-0.7	-0.9	-1.0
Държавен и държавногарантиран дълг	млн. лв.	10 641	11 778	12 826	14 683	13 053	12 943	14 736	14 683	14 753	14 810	14 683	13 081	13 988	14 407
	% от БВП	15.6	16.7	17.0	18.9	16.8	16.7	19.0	18.9	19.0	19.1	18.9	16.4	17.5	18.0
Фискален резерв	млн. лв.	7 673	6 012	4 999	6 081	4 531	5 062	7 172	6 081	6 640	6 756	6 081	4 144	3 871	4 216
	%, на год. база	-8.5	-21.6	-16.9	21.6	-3.6	-1.8	41.4	21.6	24.3	27.1	21.6	2.9	1.8	-6.9
— ФИНАНСОВ СЕКТОР															
Международни резерви	млн. евро	12 919	12 977	13 349	15 552	13 192	13 866	15 507	15 552	15 094	15 096	15 552	14 190	13 915	14 493
Покритие на паричната база	%	195.2	179.8	175.1	174.9	176.3	177.7	192.3	174.9	187.9	188.9	174.9	166.6	166.0	170.3
Покритие на вноса	месеци	8.0	7.3	6.2	6.8	6.0	6.1	6.7	6.8	6.5	6.5	6.7	6.1	6.0	
Покритие на краткосрочния външен дълг	%	100.2	115.3	133.8	146.7	133.6	140.9	161.7	146.7	157.6	144.9	149.1	137.6	135.5	
Паричен агрегат М1	%, на год. база	-8.8	0.8	14.4	9.5	17.2	13.4	12.6	9.5	11.1	13.6	9.5	5.3	7.6	10.7
Паричен агрегат М3	%, на год. база	4.2	6.2	12.2	8.5	10.7	10.2	8.8	8.5	8.6	10.1	8.5	7.1	7.9	8.9
Депозити	%, на год. база	7.6	6.6	13.2	8.4	11.0	10.2	8.7	8.4	8.5	10.1	8.4	7.2	8.2	9.3
Кредит към частния сектор	%, на год. база	3.8	1.1	3.3	3.0	3.1	4.1	3.5	3.0	3.3	3.9	3.0	3.5	3.1	2.3
Кредит към нефинансовите предприятия	%, на год. база	2.3	2.4	5.7	5.0	5.7	6.8	6.1	5.0	5.7	6.8	5.0	5.8	5.3	4.4
Кредит за домакинствата	%, на год. база	5.8	-0.8	-0.4	-1.0	-1.0	-1.1	-1.5	-1.0	-1.7	-1.7	-1.0	-0.8	-1.0	-1.3
Лихвен процент (краткосрочни кредити)	%	10.5	8.5	7.2	7.6	8.3	7.2	7.5	7.3	7.4	7.7	6.7	7.4	7.3	8.1

		Годишни данни				Тримесечни данни				Месечни данни					
		2009	2010	2011	2012	I'12	II'12	III'12	IV'12	10'12	11'12	12'12	01'13	02'13	03'13
Лихвен процент (срочни депозити)	%	7.0	5.4	4.8	4.3	4.6	4.2	4.2	4.1	4.1	4.2	4.1	4.4	4.1	3.7
Валутен курс BGN/USD	кр. пер.	1.36	1.47	1.51	1.48	1.46	1.55	1.51	1.48	1.51	1.51	1.48	1.44	1.49	1.53
	ср. пер.	1.41	1.48	1.41	1.52	1.49	1.53	1.56	1.51	1.51	1.52	1.49	1.47	1.46	1.51
— БРУТЕН ВЪНШЕН ДЪЛГ															
Брутен външен дълг	% от БВП	108.3	102.7	94.1	94.8	92.3	93.3	94.6	94.8	93.8	95.5	94.8	90.8	90.7	
Краткосрочен външен дълг	% от БВД	32.1	30.2	27.8	27.7	27.4	27.0	26.0	25.8	25.8	27.5	27.7	25.2	25.1	
Вътрешнофирмени заеми	% от БВД	38.5	40.4	42.7	41.6	43.5	43.6	43.5	43.7	43.7	42.3	41.6	38.3	38.3	
— ПЛАТЕЖЕН БАЛАНС															
Текуща сметка	млн. евро	-3 116	-533	39	-528	-562	-383	914	-498	-178	34	-354	-20	-357	
Текуща сметка, плъзгаща се база	% от БВП	-8.9	-1.5	0.1	-1.3	-1.1	-2.2	-2.2	-1.3	-2.3	-1.5	-1.3	-0.7	-0.7	
Търговски баланс	млн. евро	-4 174	-2 764	-2 156	-3 622	-942	-1 281	-552	-848	-361	-153	-334	-46	-321	
Търговски баланс, плъзгаща се база	% от БВП	-11.9	-7.7	-5.6	-9.1	-7.3	-9.0	-9.4	-9.1	-9.6	-9.1	-9.1	-8.3	-8.3	
Износ, f.o.b.	млн. евро	11 699	15 561	20 264	20 793	4 620	5 256	5 552	5 365	1 860	1 969	1 536	1 778	1 656	
	%, на год. база	-23.1	33.0	30.2	2.6	-2.9	6.2	3.0	3.9	3.0	11.2	-3.2	23.8	13.2	
Внос, f.o.b.	млн. евро	15 873	18 325	22 420	24 415	-5 561	-6 537	-6 105	-6 212	-2 221	-2 122	-1 869	-1 824	-1 977	
	%, на год. база	-33.3	15.4	22.3	8.9	10.2	17.3	6.2	2.6	8.9	0.8	-2.1	6.4	11.9	
Капиталова сметка	млн. евро	477	291	497	537	11	44	164	317	-80	177	220	0	4	
Финансова сметка	млн. евро	1 163	-673	-968	2 231	29	1 256	805	141	32	-187	296	-1 164	-287	
Нетни преки чуждестранни инвестиции	млн. евро	2 505	977	1 199	1 302	641	410	480	-229	186	-165	-250	29	5	
Нетни портфейлни инвестиции	млн. евро	-619	-635	-357	-931	-370	-57	736	-1 239	-60	-1 108	-71	-337	-272	
Други нетни инвестиции	млн. евро	-704	-990	-1 744	1 894	-235	909	-404	1 624	-85	1 087	623	-856	-18	
Промяна в международните резерви на БНБ ³	млн. евро	650	384	-159	-2 161	176	-639	-1 483	-215	336	5	-556	1 312	258	

(1) По цени от 2005 г., сезонно изгладени данни с корекция за разликите в броя на работните дни; (2) Дефлирани с ХИПЦ; (3) (-) повишение/ (+) понижение в резервите на БНБ.

— ОБЗОР НА ДЪРЖАВНИЯ ДЪЛГ

МФ преотвори 3-годишна емисия ДЦК

Тригодишната емисия ДЦК, де-номинирани в лева и с падеж 30 януари 2016 г., бе преотворена за втори път. На провеля се на 8 април аукцион, коефициентът на покритие достигна 3.59 при предложено количество от 40 млн. лв., а постигнатата доходност бе 1.32%. Повишеният интерес към предлаганите на първичен пазар ДЦК бе обусловен както от активното участие на банки и водещи институционални инвеститори, така и от сериозното присъствие на договорни фондове, които придобиха значителен дял от предложената на аукциона емисия. Разпределението по видове инвеститори бе както следва: банки - 50%, гаранционни фондове - 32.1%, договорни фондове - 14.2% и пенсионни фондове - 3.7%.

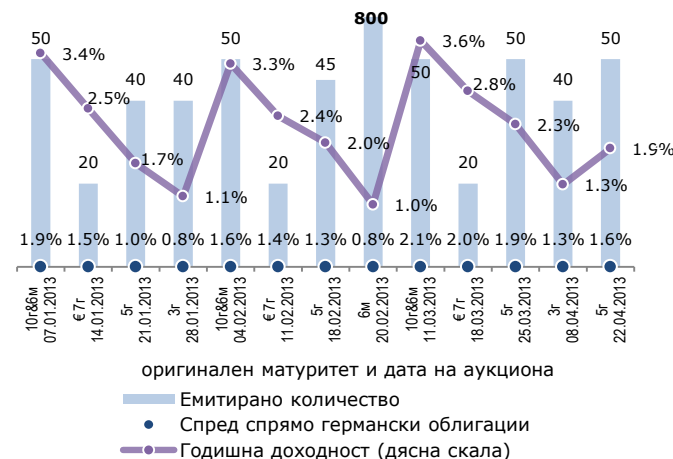
Доходността в средносрочния сегмент на дълговата крива достигна 1.90%

МФ проведе аукцион за продажба на 5-годишни левови ДЦК с падеж през януари 2018 г., който беляза успех в двата ключови индикатора, измерващи доверието на инвеститорите - намаляваща доходност и силен инвеститорски интерес. При това четвърто преотваряне на облигацията от началото на емисионната 2013 г. беше постигната доходност от 1.90% за цялото одобрено количество ДЦК в обем от 50 млн. лв. при коефициент на покритие от 3.24. Отчетен бе много висок интерес от широк кръг инвеститори - банки, пенсионни

фондове, застрахователни дружества, доверителни и гаранционни фондове. Най-голям обем ДЦК от емисията придобиха банките - 53.3%, следвани от пенсионните фондове - около 31.7%, застрахователни дружества - 10% и доверителни и гаранционни фондове - 5%. След този аукцион общият обем на емисията в обращение достигна 185 млн. лв., което ще увеличи ликвидността ѝ на вторичния пазар.

Резултати от последните проведени аукциони на ДЦК

(млн. лв./евро)

Допълнителни данни за резултатите от аукционите се съдържат на интернет страницата на Българска народна банка, която е фискален агент на правителството www.bnb.bg

Източник: МФ

Стабилното ниво на държавния дълг - от първостепенно значение за държавните финанси

Номиналният размер на държавния дълг в края на март бе 6 884.8 млн. евро, в това число вътрешен дълг – 3 098.9 млн. евро и външен дълг – 3 785.9 млн. евро. В номинално изражение дългът отчете увеличение с 225.5 млн. евро в сравнение с нивото си в края на предходния месец. Това бе резултат преди всичко на повишаването на вътрешния дълг в резултат от новото финансиране с ДЦК през месеца. В края на март съотношението държавен дълг към БВП бе 16.8%.

Размер на държавния дълг, млн. евро

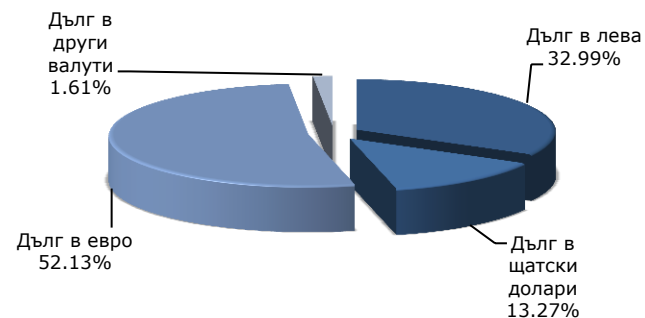
Структура	31.12. 2010	31.12. 2011	31.12. 2012	31.01. 2013	28.02. 2013	31.03. 2013
Вътрешен държавен дълг	2 011.5	2 458.3	2 546.7	2 591.1	3 026.7	3 098.9
Външен държавен дълг	3 373.5	3 487.6	4 444.5	3 605.1	3 632.6	3 785.9
Общо държавен дълг	5 385.0	5 945.9	6 991.2	6 196.1	6 659.3	6 884.8
Общо държавен дълг/БВП	14.9	15.5	17.7	15.0	16.2	16.8

Валутната структура на държавния дълг не генерира рискове, свързани с неговото обслужване

Делът на дълга, деноминиран в евро, се повиши до 52.1% през март, а този в лева, щатски долари и други валути се понижи спрямо предходния месец, съответно до 33%, 13.3% и 1.6%.

Валутна структура на държавния дълг

(към 31 март)

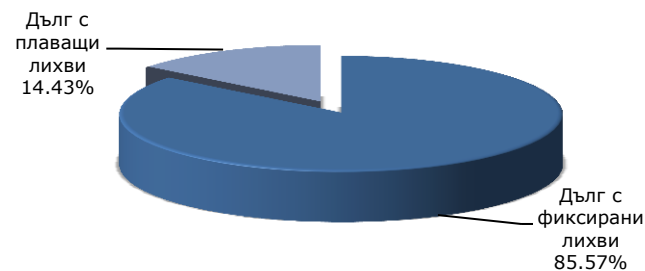
Източник: МФ

Към края на месец март делът на дълга с фиксирани лихви регистрира увеличение спрямо февруари и достигна 85.6%, а дългът с плаващи лихви се понижи до 14.4%.

Лихвената структура на държавния дълг осигурява предсказуемост на необходимите за неговото обслужване средства

Лихвена структура на държавния дълг

(към 31 март)

Източник: МФ

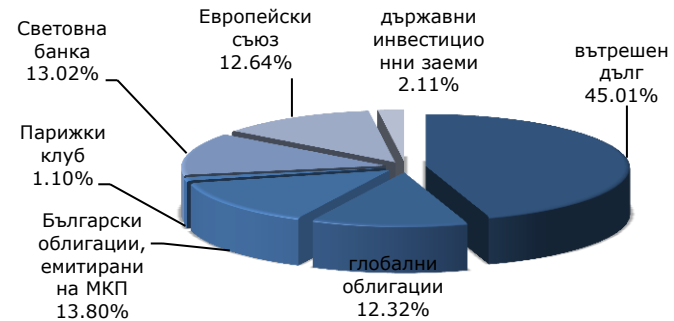
Портфейлната структура на държавния дълг е друг ключов показател за успешната политика при управлението на дълга

В структурата на дълга по кредитори през март с най-голям относителен дял бе вътрешният дълг – 45%, следван от българските облигации, деноминирани в евро, емитирани на международните капиталови пазари – 13.8%, Световна Банка – 13%, Европейски съюз – 12.6%, глобални облигации – 12.3%, Парижки клуб – 1.1% и други кредитори – 2.1%.

Изчерпателна информация за българския държавен дълг, включително месечни бюлетени и годишни прегледи, могат да бъдат намерени на интернет страницата на Министерство на финансите на [този адрес](#).

Структура на държавния дълг по кредитори

(към 31 март)

Източник: МФ